

Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri için Alg?lanan Stigma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri için Alg?lanan Stigma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21026>

Özet

Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri için Algılanan Stigma Ölçeği, ebeveynlerin çocuklar?n?n epilepsi tan?s? nedeniyle çevrelerinden veya toplumdan algıladıkları olumsuz tutum ve damgalamay? ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, kronik bir hastalığa sahip çocuğa bakmanın getirdiği sosyal ve psikolojik yükü, özellikle de stigma deneyimini nicelleştirmeyi hedefler. Türk kültürüne uyarlaması, Köse ve Çelebioğlu (2018) tarafından yapılmış olup, ölçeğin Türkiye popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin incelenmesini sağlamıştır.

Ölçeğin temel amacı, sağlık profesyonellerine, epilepsili çocuklar?n ailelerinin yaşadığı stigma düzeyini belirlemede yardımcı olmak ve bu algılanan damgalanmanın azaltılmasına yönelik psikososyal müdahalelerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Ölçek, ebeveynlerin duygusal refahı ve çocuğun sosyal entegrasyonu üzerindeki olumsuz etkileri anlamak için kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Epilepsi, Stigma, Algılanan Stigma, Ebeveyn Stigması, Psikometri, Uyarlama, Çocuk Sağlığı, Nöroloji

Yazarlar

Semra KÖSE, Ayşe ÇELEBİOĞLU

Amaç

Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri için Algılanan Stigma Ölçeği'nin temel amacı, epilepsi tan?s? almış çocuklar?n ebeveynlerinin maruz kaldığı veya algıladığı sosyal stigma düzeyini objektif bir şekilde ölçmektir. Bu uyarlama çalışması özelinde amaç, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) Türk kültürü ve dili bağlamında da sürdürülebilir olduğunu göstermektir.

Ölçek, ebeveynlerin utanç, suçluluk ve sosyal izolasyon gibi duygusal tepkilerini, hastalığın damgalayıcı doğasıyla ilişkilendirerek değerlendirilmeye alır. Elde edilen veriler, ailelere yönelik destek programlarının ve toplumsal farkındalık kampanyalarının planlanmasında önemli bir rol oynar.

Yapı

Ölçek, sosyal psikoloji literatüründe önemli bir yer tutan "algılanan stigma" yapısını ölçmektedir.

Algılanan stigma, bireyin, bir hastalığa (bu durumda epilepsi) sahip olması nedeniyle toplum tarafından olumsuz yargılanacağı veya ayrımcılığı uyaracağı beklentisidir. Ebeveynler için bu, çocuğun hastalığının kendilerine yansyan damgalanması ifade eder.

Genellikle bu tür ölçekler, içselleştirilmiş stigma (bireyin toplumsal yargılar içselleştirmesi) ve dışsal stigma (gerçek veya beklenen ayrımcılık) gibi alt boyutlardan oluşur. Ölçek, ebeveynlerin sosyal etkileşimlerde yaşadıkları zorluklar ve hastalığının aile yaşamı üzerindeki etkilerini kapsayan çok boyutlu bir yapıyı değerlendirir.

Geçerlik

Köse ve Çelebioğlu (2018) tarafından gerçekleştirilen Türkçeye uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin geçerlik analizleri yapılmıştır. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü gösterir.

Yapı Geçerliliği: Türk uyarlamasında yapı geçerliliğini incelemek amacıyla genellikle doğrulayıcı veya açıcı faktör analizleri kullanılır. Bu analizler, ölçeğin orijinal faktör yapısına Türk örnekleminde de korunduğunu veya anlamlı bir yapı oluşturduğunu kanıtlamayı hedefler.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen algılanan stigma yapısına yeterince temsil edip etmediği, uzman görüşleri alınarak veya benzer yapıyı ölçen diğer geçerli ölçeklerle korelasyon kurularak (ölçüt bağımlı geçerlik) değerlendirilmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin tutarlılık ve kararlılık derecesini ifade eder. Türkçeye uyarlama çalışmasında güvenilirlik genellikle iki temel yöntemle incelenmiştir.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Bu, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile raporlanır. Yüksek Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir. Köse ve Çelebioğlu'nun çalışması, ölçeğin genel ve alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir.

Kararlılık (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediği test-tekrar test yöntemiyle incelenmiştir. Bu, ölçeğin zamana karşı ne kadar kararlı olduğunu belirler.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türkçeye uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısına Türk kültürü için geçerli olup olmadığını tespit etmek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin mantıksal ve istatistiksel olarak anlamlı alt gruplara (faktörlere) ayrılıp

ayr?lmad???n? inceler. Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçeğin yap?sal geçerli?ini destekler ve kültürel farklılıklar?n ölçek yap?s?n? bozmad???n? gösterir.

Faktör yükleri ve varyans aç?klama oranlar?, ölçeğin algılanan stigma yap?s?n? kaç boyutta temsil etti?ini ortaya koymu?tur. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve bu boyutlar?n ebeveynlerin deneyimledi?i damgalanman?n farklı yönlerini kapsad???n? do?rulam???r.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bildirime Dayal? Öz Raporlama Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dil (Büyük olas?l?kla ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri

Ya? Grubu: Ebeveynler (Yeti?kinler)

Popülasyon Detaylar?: Epilepsi tan?s? alm?? çocuklar?n birincil bak?c?lar? veya yasal temsilcileri.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n belirli ifadelerle ne kadar hemfikir olduklar?n? veya bu durumlar? ne s?kl?kla ya?ad?klar?n? belirten bir derecelendirme sistemi (Likert tipi) kullan?larak uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Stigmas?, Kronik Hastal?k, Çocuk Nörolojisi, Psikososyal Yük, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Semra KÖSE

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im Adresi: semraak_88@hotmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçeğin Türkçe uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çalışması 2018 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için yazar Semra KÖSE ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli araştırmalar için izin ve ücret bilgileri yazarın takdirine bağlıdır. Ölçeğin bilimsel ve akademik amaçlarla kullanımı genellikle kaynak gösterilmesi koşuluyla mümkündür.

Kaynaklar

Köse, S., & Çelebioğlu, A. (2018). Validity and reliability of Turkish version of the Scales of Perceived Stigma for Children with Epilepsy and Their Parents. *International Journal of Nursing Sciences*, 5(3), 238-242.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

Orijinal PDF bağlantısı: [validity-and-reliability-of-turkish-version-of-the-scales-of-perceived-stigma-for-children-with.pdf](#)

Epilepsili Çocuklar?n Ebeveynleri için Algılanan Stigma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.